

De betekenis van de biologische rundveehouderij in Nederland en ook in de andere West Europese landen groeit snel. Ook op deze biologische rundveehouderijbedrijven wordt regelmatig grasland vernieuwd. De bedrijven zijn in toenemende mate verplicht grondstoffen zoals kracht- en ruwvoer, mest en zaaizaad van biologische herkomst te gebruiken. Zo ook het graszaad.

Grotere rijafstand vergroot succeskans graszaadteelt

PAV verkent mogelijkheden van biologische graszaadproductie

ONDERZOEK

Binnen de EU was aanvankelijk bepaald dat vanaf 1 januari 2001 gebruik dient te worden gemaakt van biologisch geproduceerd zaaizaad, mits dit beschikbaar is. Deze deadline is inmiddels verlegd naar 1 januari 2004. Met de biologische zaaizaadproductie is nog maar weinig ervaring opgedaan en de periode tot 2004 is dan ook hard nodig om deze achterstand in te halen.

Het hoofdbestanddeel van graszaadmengsels, bestemd voor biologische rundveehouderijbedrijven, bestaat uit Engels raaigras en klaver. De teelt van klaverzaad is in Nederland te risicovol vanwege de klimatologische omstandig-

heden. Wel wordt hier op grote schaal zaaizaad van Engels raaigras geteeld, waarvan een aanzienlijk deel ten behoeve van export.

Knelpunten in de teelt

De kwaliteitseisen die aan zaaizaad voor biologische bedrijven worden gesteld verschillen niet van die voor gangbare bedrijven. Dat betekent dat naast een goede kiemkracht het zaad zo goed als vrij moet zijn van onkruidzaden. Percelen waar kweek, duist of veel straatgras of ruwbeemdgras of kamille kunnen worden verwacht moeten voor zaadproductie worden gemeden. Op biologische bedrijven worden in ruime mate gras-

groenbemesters geteeld en eventuele opslag hiervan kan problemen geven voor de raszuiverheid van het te produceren zaaizaad.

Engels raaigras is een gewas dat gedurende herfst en winter op het veld staat. In deze periode is mechanische onkruidbestrijding moeilijk. Een ruimere rijafstand vergroot echter de mogelijkheden voor een succesvolle mechanische onkruidbestrijding zoals schoffelen, zonder dat dit ten koste gaat van de zaadopbrengst. Opgemerkt moet worden dat ook het graszaadgewas zelf door uitgevallen zaad voor grote opslagproblemen kan zorgen in volggewassen.

column

Duurzaam

De landbouw moet duurzamer zegt men. Men bedoelt: de landbouw moet minder onduurzaam. Zodra je het hebt over duurzaamheid is iedereen het met je eens, totdat je het over de inhoud ervan hebt. Dat komt omdat er niet een eensluidende definitie is van het begrip duurzaam. Er zijn meer van die vage begrippen, waarop iedereen wanneer het hem of haar past terug kan vallen. Met name in de Schipholddiscussie is goed naar voren gekomen dat ook 'milieu' niet goed is gedefinieerd. Het begrip milieu werd uitgekleeft tot geluid en zo kan Schiphol nu groeien binnen de gestelde 'milieu'voorwaarden. Er is een tijd geweest dat ik me over dit soort zaken kon opwinden, maar die tijd is voorbij. Als de realiteit niet kan worden veranderd, dan moet je de beschrijving ervan aanpassen omdat het anders zo vervelend klinkt en het oor wil ook wat. Net zoals bij notoire leugenaars, ze geloven wat ze liegen, is het bij de beleving van de realiteit. Als maar vaak genoeg verschillende mensen zeggen en schrijven dat de groei van Schiphol niet ten koste van het milieu gaat, dan wordt dat op het laatst geloofd. En als LTO zegt dat ze voor duurzame landbouw gaat en tegelijkertijd bepaalde schadelijke bestrijdingsmiddelen behouden wil zien, dan wordt ook dat geloofd.

Zou het niet tijd worden voor een nieuw begrip in de plaats van 'duurzaam' of beter nog: wordt het niet tijd voor het leegmaken van het begrip duurzaam, om vervolgens een aantal criteria op te stellen waaraan iets moet voldoen om zich duurzaam te mogen noemen. Een wettelijke bescherming van het woord duurzaamheid. Dit laatste om te voorkomen dat binnenkort kernenergie nog wordt aangeprezen als een duurzaam alternatief terwijl alleen het kernafval, zij het in een andere betekenis, echt duurzaam is.....

Durk Oosterhof
Melkveehouder in Drachten

Door de beperkte beschikbaarheid van stikstof en stikstofhoudende meststoffen wordt de stikstofvoorziening veelal afgestemd op de hoogsalderende en N-behoefte gewassen. De bemesting van een lager salderende gewas zoals graszaadgewassen is vaak niet optimaal.

Nieuw PAV-onderzoek

Op basis van de positieve ervaringen met ruime rijafstanden wordt het onderzoek nu voortgezet in de vorm van een nieuw project. Het onderzoek zal vooral gericht zijn op bemesting en oogst.

In de reguliere graszaadteelt wordt afhankelijk van de bodemvoorraad stikstof in het voorjaar een kunstmestgift van circa 150 kg per hectare verstrekt. Een dergelijke grote hoeveelheid is in een rotatie op een biologisch akkerbouwbedrijf niet aan de orde, zeker niet uit oogpunt van milieuvriendelijke productie. Een stikstofbemesting van 100 kg is meer op zijn plaats. Op basis van het verloop van de stikstofbehoefte van het gewas zal deze hoeveelheid bij het strekken van het gewas beschikbaar moeten zijn. In proeven op PAV-OBS in Nagele wordt van enkele organische meststoffen en toepassingstijdstippen onderzocht hoe de mineralenvoorziening van Engels raaigras optimaal kan verlopen. Gebruikt worden vaste geitenmest, welke voor het ploegen in de nazomer wordt toegepast, run-

derdrijfmest en gedroogde kuikensmestkorrels die beiden in het voorjaar worden aangewend. Dit gebeurt bij twee rijafstanden, 25 en 50 cm. De efficiëntie van de minerale-nopname kan mogelijk verschillen. In een latere fase van het project zal dit onderzoek ook op zandgrond worden uitgevoerd.

Een vraag van de graszaadbedrijven met betrekking tot de rijafstand is of de oogstverliezen bij een ruimere rijafstand niet zullen toenemen. Hiervoor worden in een proef op het PAV-proefbedrijf in Lelystad met twee rassen Engels raaigras met een nogal sterk verschillende gewasstructuur de opbrengsten bij verschillende oogsttechnieken vergeleken. De toegepaste rijafstanden zijn 25, 37,5 en 50 cm.

Internationale samenwerking

Ook in andere West Europese landen waar gras- en klaverzaad geproduceerd wordt zijn onderzoeken naar biologische zaadproductie gestart. Daarnaast is in Nederland op bescheiden schaal gestart met productie. Door de uitwisseling van resultaten en door de onderlinge contacten tussen onderzoekers is het mogelijk ook van de buitenlandse ervaringen te profiteren. Ook kunnen de praktijkervaringen weer leiden tot verdere aanscherping van het onderzoek. Op deze manier kunnen akkerbouwers en graszaadbedrijven een graantje meepikken van de groeiende vraag naar biologisch graszaad.

Een grotere rijafstand biedt mogelijkheden voor effectieve onkruidbestrijding. Foto's PAV

Gerard Borm & Arjan Dekking
PAV-Lelystad